

Prawosławny Kościół w Holandii

Autor tekstu: **Mirosław Kropidłowski**

Prawosławny Kościół w Holandii należy do Patriarchatu Moskiewskiego. Już od początku XVIII wieku jest na stałe obecny w Niderlandach. Car Piotr Wielki, przebywający tam przez jakiś czas, założył w 1697 r. pierwszy kościół prawosławny w Amsterdamie. W 1763 r. duży dom „Trzech Sokołów” w Amsterdamie został przemieniony w rosyjsko-grecką cerkiew p.w. Świętej Katarzyny, funkcjonując tam aż do 1865 roku. Obecność prawosławia była jednak w Holandii bardzo słaba i dopiero zawarcie małżeństwa przez króla Wilhelma II z córką cara Pawła I, Anną Pawłowną, w 1816r., doprowadziło do położenia fundamentów pod mocniejszą i bardziej zorganizowaną obecność prawosławia w Niderlandach.

Oficjalną religią holenderskiej rodziny królewskiej był ewangelicyzm reformowany, jednakże Anna Pawłowna nie przyjęła protestantyzmu i pozostała wierna swojej wierze prawosławnej. Na początku uczęszczała do kościoła w Amsterdamie, ale po jakimś czasie utworzyła parafię Świętej Marii Magdaleny w Hadze, która istnieje do dnia dzisiejszego.

Po rewolucji bolszewickiej w Rosji napłynęła do Holandii fala rosyjskich emigrantów, którzy zaczęli uczęszczać do tej parafii. Bez pomocy finansowej z Rosji stan kościoła ulegał jednak ciągłemu pogorszeniu. Dopiero w 1937 r. „dzięki holenderskiemu komitetowi pomocy, została wybudowana nowa cerkiew prawosławna, również pod wezwaniem Świętej Marii Magdaleny, tym razem przy Obrechtstreet.

Parafia była obsługiwana przez kapłana Dionissy'ego Loekine, hieromnicha dojeżdżającego z Paryża, a będącego pod jurysdykcją Rosyjskiego Egzarchatu Europy Zachodniej. W 1938 r. przyłączyli się do Kościoła prawosławnego pierwsi nawróceni na prawosławie rodowici Holendrzy. Wkrótce, dzięki pracy duszpasterskiej księdza Dionissy'ego Loekine, przyłączyło się ich do Kościoła jeszcze więcej. To właśnie ten kapłan pracował nad przetłumaczeniem na język holenderski ksiąg liturgicznych. W 1944 r. zostały założone następane dwie parafie: w Amsterdamie i w Haarlemie.

Niestety w 1945 r. Kościół Prawosławny w Holandii został ciężko dotknięty sporem dotyczącym przynależności jurysdykcyjnej Cerkwi holenderskiej. Kapłan hieromnich Dionissy za swoim metropolitą Eulogiosem powrócili do Patriarchatu Moskiewskiego. Część wiernych przyłączyła się do nich, ale reszta postanowiła utworzyć w Hadze nową parafię podlegającą jurysdykcji Synodu Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego Za Granicą.

Powstały nowe parafie: w Amsterdamie, Haarlemie i w 1955 r. w Arnhem, które również przynależały do Synodu. To do tych parafii przyłączyli się głównie nawróceni na prawosławie Holendrzy, jak również mała grupa prawosławnych należących do jurysdykcji Paryża Rosyjskiej Archidiecezji Europy Zachodniej, podlegającej bezpośrednio patriarsze Konstantynopola, a do której należały w Holandii parafie: w Maastricht, Devenker i mały klasztor w Mill-St-Hubert.

Po 1945 r. napłynęła do Holandii kolejna fala rosyjskiej emigracji, która osiedlała się zwłaszcza w Rotterdamie i w jego okolicach. To było głównym powodem, dla którego ksiądz Hieromnich Dionissy otworzył tam nową parafię prawosławną. W 1954 r. parafia ta została poświęcona Świętej Matce Boga przez Mikołaja z Clichy, egzarchę Patriarchatu Moskiewskiego, przy specjalnej asystencji danej mu przez Anthony Blooma z Londynu. W 1966 r. archimandryta Dionissy został wyświęcony w Moskwie na pomocniczego biskupa dla Rotterdamu, podlegającego arcybiskupowi Bazylemu z Brukseli (Belgia). Biskup Dionissy zmarł w 1976 r. Tymczasem w latach 70-tych dochodzi do ważnych zmian na obszarach podlegających jurysdykcji Moskwy.

W 1971 r. biskup Jakub Akkevdsike z Prawosławnego Kościoła Holandii podporządkowuje sobie wszystkie należące do Patriarchatu Moskiewskiego parafie w krajach Beneluksu. Biskup Jakub, przedtem benedyktyński mnich, dopiero w 1940 r. został przyjęty, razem ze swoim przyjacielem mnichem Adriaanem, do Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej Patriarchatu Moskiewskiego, przez ówczesnego archimandrytę Dionissy'ego. To oni w 1946 r. utworzyli pierwszą prawosławną parafię języka holenderskiego, kościół Świętego Jana Chrzyciela.

W 1954 r. założyli pod tym samym imieniem klasztor. Głównym zadaniem mnichów z tego klasztoru miała być działalność misyjna pomiędzy Holendrami. Dla tego celu przetłumaczyli księgi modlitw i codziennie odmawiali w miejscowym języku wszystkie modlitwy

i nabożeństwa, zgodnie z Typikonem. W 1953 roku ks. Adriaan leczył się w Szwajcarii na gruźlicę i podczas tego pobytu przetłumaczył na język holenderski Boską Liturgię, modlitwy poranne i wieczorne, jak również inne liturgiczne modlitwy. Ta gigantyczna praca została zakończona dopiero w 1984 r., wraz z przetłumaczeniem na język holenderski ostatniej księgi, „Menaionu”.

Cerkiew holenderska posiadała już więc wszystkie prawosławne księgi liturgiczne w swoim ojczystym języku. Stało się tak także dzięki pomocy otrzymanej ze strony arcybiskupa Jana Maksymowicza. Gdy był arcybiskupem Brukseli i Europy Zachodniej, odwiedził w 1952 r. klasztor w Holandii. Tam, przez ponad godzinę dokonywał inspekcji ołtarza, wszystkiego, co na nim się znajdowało, ksiąg liturgicznych itd. Wyraził swoje zadowolenie i oświadczył księżom: Jakubowi i Adriaanowi, że jest gotów pomóc im we wszystkim, czego będą potrzebowali.

Okazało się, że już wkrótce potrzebowali jego pomocy. Jakub, już jako biskup w Hadze, przyznał, że w 1953 roku przechodzili bardzo trudne chwile. Spotkał się wówczas z mniszka z francuskiego klasztoru Lesna, która również знаła arcybiskupa Jana. Po rozmowie z nią, zdecydował się na złożenie biskupowi wizyty w Wersalu. W grudniu 1953 r. zwrócił się do arcybiskupa z oficjalną prośbą, aby Jan przyjął go pod swój omoforion. Na co ten przystał. I tak, w styczniu 1954 r., ksiądz Jakub został przyjęty wraz z całą swoją wspólnotą pod omoforion Jana Maksymowicza, arcybiskupa Brukseli i całej Europy Zachodniej. Wydarzenie to stało się prawdziwym błogosławieństwem dla Cerkwi w Holandii, a sam arcybiskup stał się ojcem duchowym dla obu kapłanów, Jakuba i Adriaana.

Wielką zaletą Jana było jego otwarcie na holenderską rzeczywistość misyjną Kościoła Prawosławnego. Bronił on Cerkwi Holenderskiej przed atakami innych prawosławnych za używanie języka narodowego w liturgii, jak też za wprowadzone zmiany, pozwalające lepiej dotrzeć do Holendrów. Dla wielu był to prawdziwy święty. Kiedy odwiedzał Holandię, to zazwyczaj zatrzymywał się w klasztorze, gdzie czuł się „jak we własnym domu”.

19 września 1965 r. archimandryta Jakub, za poparciem arcybiskupa Jana Maksymowicza, został wybrany i konsekrowany na biskupa Hagi i krajów Beneluksu, przez arcybiskupa Filareta z Nowego Yorku. W taki oto sposób stał się on pierwszym, holenderskim biskupem Kościoła Prawosławnego. Konsekracja odbyła się w cerkwi Świętego Hioba w Brukseli.

2 lipca 1966 r. w Seattle umarł arcybiskup Jan Maksymowicz. Po jego śmierci stosunki pomiędzy Prawosławną Misją w Holandii i Prawosławnym Rosyjskim Synodem na Wygnaniu ulegały stopniowemu ochłodzeniu. W 1971 r. Prawosławny Kościół Holenderski powrócił do Patriarchatu Moskiewskiego. Biskup Jakub, później arcybiskup, został podniesiony do godności prymasa diecezji holenderskiej, łącząc się ze swoim dawnym biskupem Dionissem. Obecnie, poza klasztorem w Hadze, Kościół ten posiada również parafie w Amsterdamie, Groningem, Amersfoort i w Rotterdamie.

Cerkiew w Holandii, pomimo że wycierpiała sporo z powodu różnych problemów jurysdykcyjnych, jest Kościołem żywym, w którym w sposób szczególny zachowuje się uczucie i pamięć „władki Jana”, który pomógł Holendrom stać się częścią rodziny Kościoła Prawosławnego w świecie.

Mirosław Kropidłowski

Ur. 1961. Przez wiele lat był misjonarzem katolickim w Afryce i w Ameryce Łacińskiej, od niedawna jest księdzem prawosławnym Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego - Patriarchatu Kijowskiego w Brazylii. Współtworzy serwis Ekumenizm.pl. Pracuje jako zastępca dyrektora w biednej szkole publicznej na peryferiach miasta Senhor do Bonfim i pracuje społecznie wśród najuboższych dzieci swojej szkoły i regionu. Jest także inicjatorem [Stowarzyszenia Misja Nadzieji i Miłości](#), do walki z biedą i jej konsekwencjami.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 09-01-2005)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3875) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3875>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl